

Policy för polismyndighetens mediarutiner

Polisen i Sverige har alltsedan 2006 etappvis infört radiosystemet Rakel. Polismyndigheten i Norrbotten ingår som sista myndighet i etapp 7 och ska införa radiosystemet under första halvåret 2011. Eftersom Rakel är ett digitalt radiosystem innebär det att media och allmänhet inte längre kan lyssna på polisens radiotrafik. Det innebär att polisen – inom ramen för sitt uppdrag – måste tillgodose framför allt medias behov av att kunna ta del av polisens verksamhet utifrån sina förutsättningar och behov. Därför har myndigheten sett över och uppdaterat sina mediarutiner.

Arbetsgrupp

En arbetsgrupp bestående av Roger Jönsson, Kenneth Lundqvist, Eva Högfeldt och Lars-Ivar Johansson har på uppdrag av länspolismästaren arbetat fram nedanstående förslag.

Uppdrag och begränsningar

Uppdraget har varit att – utan att några nya resurser tillförs – ta fram medierutiner som fungerar när radiosystemet Rakel införs, utifrån de krav som finns i myndighetens styrdokument.

Utgångspunkt för polisens mediekontakter

Människors bild av polisen avgör i stor utsträckning deras förtroende för polisen. Allmänhetens uppfattning om polisen grundar sig i hög utsträckning på den bild som massmedierna ger. Därför är polisens mediearbete en viktig del av vår kommunikation. Genom media når vi på ett snabbt, billigt och enkelt sätt allmänheten med våra budskap.

Styrande dokument

Polisens medierutiner finns beskrivna i polisens ”Kommunikationspolicy och riktlinjer för kommunikation” samt i dokumentet ”Riktlinjer för polisens mediearbete” (KA-159-3051/09). Dessutom behandlas frågan om chefsansvaret i polisens ”Policy för ledningskommunikation” (KA-199-2941/08). Vägledning ges även i boken ”Den kommunikativa chefen – en handbok för chefer inom polisen”, utgiven av RPS och Nordisk kommunikation. Slutligen ska polisens värdegrund ligga till grund för hur vi bemöter media: engagerat, effektivt och tillgängligt.

Grundprincipen är enkel. Det är den som sitter på förstahandsinformation som i första hand ska prata med media. I kontakten med media är det därför normalt den som är ansvarig för en utredning eller händelse som uttalar sig. Detta för att den som uttalar sig ska ha så god kännedom som möjligt om den aktuella frågan. Det är en prioriterad uppgift

för varje chef att besvara frågor från media inom sitt sakområde. Vid större händelser – planerade eller oförutsedda – kan presstalespersoner utses.

Alla anställda vid polismyndigheten i Norrbotten har rätt att prata med journalister i sin tjänsteutövning. För anställda vid polisen gäller meddelarfriheten som är en grundlagskyddad rätt att lämna uppgifter till medier.

Rakel och rättsläget

Offentlighetsprincipen innebär att polismyndighetens verksamhet ska vara öppen för insyn utifrån. Offentlighetsprincipen begränsas dock av bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400), som innebär att mycket av polisens verksamhet är föremål för sekretess, exempelvis förundersökningssekretess och sekretess till skydd för den enskilde.

Det är alltså oförändrat så att förundersökningsledaren – polis eller åklagare – avgör vad som kan sägas till media. I förvaltningslagens 4§ (SFS 1986:223) är offentlighetsprincipen konkretiserad i en serviceskyldighet för myndigheterna, där det sägs att myndigheterna ska lämna upplysningar om sin verksamhet i den utsträckning som är lämpligt med hänsyn till frågans art, den enskildes behov och myndighetens verksamhet.

Denna serviceskyldighet bryter inte sekretess. Serviceskyldigheten innebär inte heller att media har rätt att automatiskt kunna prenumerera på handlingar som exempelvis inkomna anmälningar (utdrag ur RAR) eller sammanfattning över HR (händelserapporter).

Rutiner för information till media

RPS lämnar inga andra rekommendationer än det som framgår av polisens styrdokument. De polismyndigheter som infört Rakel har löst sina medierutiner på i huvudsak följande sätt, med vissa variationer mellan polismyndigheterna.

Informationsenheten ansvarar – i de frågor som avser kontakterna med media – för att förse media med information om dygnslistor över anmälningar via RAR, diarielista, brottsstatistik, faktaunderlag och andra underlag som media efterfrågar, förmedlar kontakt till ansvarig person som kan uttala sig vid frågor från journalister, tar fram kommunikationsplaner vid särskild händelse, skriver pressmeddelanden, kallar till presskonferens, ansvarar för myndighetens information på webben, fullgör P7-funktionen i stab samt stöttar och fortbildar myndighetens medarbetare i deras mediekontakter.

Informationsenheten ansvarar även för att ta fram nyheter när myndigheten på eget initiativ kontaktar media samt att skriva debattartiklar och besvara insändare. Dessutom ansvarar informationsenheten för att bistå åklagarkammaren med deras mediakontakter vid åklagarledda förundersökningar, samt att – vid behov – förse media med förundersökningsprotokoll och andra underlag när åtal väcks.

Vakthavande befäl (på vissa ställen KC-operatör eller motsvarande) publicerar löpande kort information på webben om sådant som har hänt för att kompensera för den radiotystnad som uppstår i samband med införandet av Rakel. VB svarar även på frågor från media – via ett speciellt telefonnummer – om minutoperativ verksamhet och aktuella händelser. VB kan även skicka ut pressmeddelanden utanför kontorstid.

På vissa polismyndigheter finns utsedda pressinformatörer som kompletterar VB med detta. Pressinformatörerna tillhör antingen informationsenheten eller LKC.

Förundersökningsledare svarar på frågor från media – via ett speciellt telefonnummer eller via direktnummer till respektive FU-ledare – om ärenden där förundersökning är inledd. På vissa ställen sker detta på fastställda telefontider via telefonkonferens med media.

Stationsbefäl/motsvarande där sådana finns svarar på frågor från media – via ett speciellt telefonnummer eller på fastställd telefontid – om dagsaktuella anmälningar på polisområdet.

Chefer svarar på frågor och ställer upp på intervjuer inom sitt ansvarsområde.

Presstalespersoner finns utsedda på vissa polismyndigheter som kan kallas in och hantera media lokalt vid särskild händelse (känd eller oförutsedd).

Ansvarsfördelning och rutiner

Följande ansvarsfördelning och rutiner ska gälla för polismyndighetens mediakontakter. Förslagen bygger på att Norrbotten anpassar sig till huvudinriktningen i de rutiner som tillämpas på andra polismyndigheter, samt att vi utgår från de organisatoriska förutsättningar som gäller i Norrbotten.

Informationsenheten

I de delar som avser kontakter med media ska informationsenheten ansvara för att

- skriva pressmeddelanden och ordna med presskonferenser. Pressmeddelanden som berör ett ärende där förundersökning är inledd ska alltid först godkännas av ansvarig FU-ledare (polis eller åklagare).
- företräda myndigheten som presstalespersoner när så bedöms lämpligt
- förse media med förundersökningsprotokoll och andra underlag när åtal väcks (enligt rutinen i bilaga 2)
- serva media med statistik och andra faktaunderlag som de efterfrågar
- skapa myndighetens webbinformation, förutom händelserapporteringen
- bistå och utbilda myndighetens medarbetare i deras mediekontakter
- ta fram kommunikationsplan vid särskild händelse
- skriva debattartiklar samt svara på insändare
- förmedla kontakt till ansvarig person som kan uttala sig vid frågor från journalister samt omvärldsbevaka mediebildens av polismyndigheten
- fullgöra P7-funktionen i stab
- myndigheten har uppdaterade kontaktlistor till media
- bistå åklagarkammaren med deras mediekontakter vid åklagarledda förundersökningar.

Vakthavande befäl

VB ansvarar för att

- svara på frågor från media – via telefonnummer 010-568 40 00 – om minutoperativ verksamhet och aktuella händelser
- skicka ut pressmeddelanden via Groupwise utanför kontorstid
- kvalitetssäkra det som publiceras på händelserapporteringen

- företräda myndigheten som presstalespersoner när så bedöms lämpligt.

LKC-operatör

- publicerar löpande på eget initiativ – och så snart som möjligt – kort information på webben om sådant som har hänt. Innan operatören publicerar texten stämmer man av den med VB om det bedöms nödvändigt. Chefen för LKC ansvarar för att utbilda operatörerna i samråd med Informationsenheten.

Förundersökningsledare

- FU-ledare på BSE svarar – via ett speciellt telefonnummer – på medias frågor kring ärenden där FU-ledning är inledd. Detta är ett stort önskemål från främst VB. Telefonnumret ska vara i drift vid FU-ledarbordet på LKC senast den 1 februari 2011.
- FU-ledare på BSE ska ha möjlighet att lägga in brottsanmälningar i händelserapporteringen på webben. Informationsenheten administrerar behörigheterna samt utbildar.
- FU-ledare ska företräda myndigheten som presstalespersoner när så bedöms lämpligt.
- Skickar ut pressmeddelanden via Groupwise – eller samråder med informationsenheten – för att hantera ett stort medietryck i en aktuell fråga.
- FU-ledare på de regionala utredningsorterna svarar på medias frågor kring de ärenden som de handlägger.

Chefer

I chefsansvaret ingår att

- besvara frågor och ställa upp på intervjuer inom sitt ansvarsområde
- samråda med informationsenheten kring händelser som kan bli medialt intressanta, eller i frågor som det är angeläget för myndigheten att få ut till allmänheten via media
- sprida information om myndighetens mediarutiner på sin enhet.

Presstalespersoner

- Samtliga områdespoliser ska vara medieutbildade. Vid särskild händelse kan de tas ut som presstalespersoner lokalt för att avlasta PIC/motsvarande. Beslut om detta fattas av områdeschef, kommenderingschef eller VB.

Diarielista

- Personal som sköter A-diariet ansvarar för att under veckodagar skicka över en sammanställning av diarielistan till media via Groupwise.

Övriga medarbetare

- Samtliga medarbetare ska – inom ramen för sitt uppdrag och så långt det är möjligt – vara tillgängliga för att svara på medias frågor.

Telefonnummer till myndigheten

Följande telefonnummer i nummerserien 010 – 568 xx xx ska finnas anslagna som presskontakter på polismyndighetens webbplats:

- informationsenhetens direktnummer
- direktnummer till samtliga enhetschefer, avdelningschefer och länspolismästare
- speciell medietelefon hos VB respektive FU-ledare på BSE
- direktnummer till FU-ledare på utredningsenheterna
- direktnummer till åklagarkammaren.